

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

21. detsember 2023*

Eelotsusetaotlus – Euroopa koolide põhikirja konventsioon – Artikli 27 lõige 2 – Euroopa koolide üldeeskirjad – Artiklid 62, 66 ja 67 – Sellise õppenõukogu otsuse vaidlustamine, millega ei lubatud õpilase üleviimist keskkooli järgmisesse klassi – Liikmesriikide kohtute pädevuse puudumine – Euroopa koolide pretensioonide nõukogu ainupädevus – Tõhus kohtulik kaitse

Kohtuasjas C-431/22,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Corte suprema di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) 6. juuni 2022. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 28. juunil 2022, menetluses

Scuola europea di Varese

versus

PD, kellel on NG suhtes vanemlik vastutus,

LC, kellel on NG suhtes vanemlik vastutus,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president A. Prechal (ettekandja), kohtunikud F. Biltgen, N. Wahl, J. Passer ja M. L. Arastey Sahún,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: ametnik I. Illéssy,

arvestades kirjalikku menetlust ja 4. mai 2023. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Scuola europea di Varese, esindajad: *avvocati* A. De Peri Lozito, R. Invernizzi ja M. Luciani,
- PD ja LC, esindajad: *avvocati* M. L. De Margheriti ja R. Massaro,
- Euroopa Komisjon, esindajad: M. Bruti Liberati, I. Melo Sampaio, A. Spina ja L. Vernier,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

olles 13. juuli 2023. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada liikmesriikide ja Euroopa ühenduste vahel Luxembourgis 21. juunil 1994 sõlmitud Euroopa koolide põhikirja konventsiooni (EÜT 1994, L 212, lk 3; ELT eriväljaanne 16/01, lk 16; edaspidi „põhikirja konventsioon“) artikli 27 lõiget 2.
- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille pooled on ühelt poolt Scuola europea di Varese (Varese Euroopa kool, Itaalia) ning teiselt poolt PD ja LC, kellel on nende alaealise poja NG suhtes vanemlik vastutus, ning mis puudutab Itaalia kohtute pädevust lahendada hagi, milles palutakse tühistada õppenõukogu otsus, millega ei lubatud nimetatud kooli keskkooli 5. klassi õpilase NG üleviimist järgmisesse klassi.

Õiguslik raamistik

Viini konventsioon

- 3 23. mai 1969. aasta rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni (*United Nations Treaty Series*, 1155. kd, lk 331; edaspidi „Viini konventsioon“) artikkel 1 „Konventsiooni kohaldamisala“ näeb ette, et seda konventsiooni „kohaldatakse riikidevaheliste lepingute suhtes“.
- 4 Viini konventsiooni artiklis 3 „Konventsiooni kohaldamisalast välja jäävad rahvusvahelised kokkulepped“ on sätestatud:

„Asjaolu, et konventsiooni ei kohaldata selliste rahvusvaheliste kokkulepete suhtes, mille on sõlminud riigid ja rahvusvahelise õiguse muud subjektid või rahvusvahelise õiguse muud subjektid omavahel, või mis ei ole sõlmitud kirjalikult, ei mõjuta:

[...]

- b) konventsiooni selliste normide kohaldamist, mis kehtivad nende kokkulepete suhtes rahvusvahelise õiguse järgi konventsioonist olenemata;

[...]“.

- 5 Viini konventsiooni artiklis 31 „Tõlgendamise üldnorm“ on ette nähtud:

„1. Lepingut tõlgendatakse heas usus, andes lepingus kasutatud mõistetele konteksti arvestades tavatähenduse ning lähtudes lepingu mõttest ja eesmärgist.

[...]

3. Rööbiti kontekstiga võetakse arvesse:

- a) osalisriikide järgnevat kokkulepet lepingu tõlgendamise või selle kohaldamise kohta;

- b) lepingu kohaldamise edaspidist praktikat, mis kehtestab osalisriikide kokkuleppe selle tõlgendamise suhtes;
- c) rahvusvahelise õiguse asjaomaseid norme, mida kohaldatakse osalisriikide suhetes.
- [...]“.

Põhikirja konventsioon

- 6 Euroopa koolid loodi kahe dokumendiga, milleks on esiteks Luxembourgis 12. aprillil 1957. aastal alla kirjutatud Euroopa kooli põhikiri (*United Nations Treaty Series*, 443. kd, lk 129) ja teiseks 13. aprillil 1962 alla kirjutatud Euroopa koolide asutamisprotokoll, mis koostati viitega Euroopa kooli põhikirjale (*United Nations Treaty Series*, 752. kd, lk 267). Need õigusaktid asendati põhikirja konventsiooniga, mis jõustus 1. oktoobril 2002.
- 7 Nõukogu 17. juuni 1994. aasta otsuse 94/557/EÜ, millega volitatakse Euroopa Ühendust ja Euroopa Aatomienergiaühendust allkirjastama ja sõlmima Euroopa koolide põhikirja konventsiooni (EÜT 1994, L 212, lk 1, ELT 16/01, lk 14), kolmandas ja neljandas põhjenduses ning komisjoni 17. juuni 1994. aasta otsuse 94/558/ESTÜ Euroopa koolide põhikirja konventsiooni sõlmimise kohta (EÜT 1994, L 212, lk 15; ELT eriväljaanne 16/01, lk 29) kolmandas ja neljandas põhjenduses on märgitud:

„[...]ühenduse eesmärkide saavutamise tagamiseks peab ühendus osalema [...] [põhikirja] konventsiooni rakendamisel;

[...]ühendus osaleb [põhikirja] konventsiooni rakendamisel, kasutades selleks [põhikirja] konventsioonis sätestatud eeskirjadel põhinevaid ning selle tingimuste kohaselt tulevikus vastuvõetavatest õigusaktidest tulenevaid volitusi“.

- 8 Põhikirja konventsiooni esimene kuni neljas põhjendus on sõnastatud järgmiselt:

„võttes arvesse, et tagamaks Euroopa institutsioonide nõuetekohane toimimine, on Euroopa ühenduste teenistujate lastele ühtse hariduse andmiseks alates 1957. aastast loodud asutusi, mida nimetatakse Euroopa koolideks;

võttes arvesse, et Euroopa ühendused püüavad tagada kõnealuste laste ühtset haridust ja eraldavad selleks Euroopa koolide eelarvesse raha;

võttes arvesse, et Euroopa koolide süsteem on ainulaadne; võttes arvesse, et see on liikmesriikidevahelise ning liikmesriikide ja Euroopa ühenduste vahelise koostöö vorm, mille puhul teadvustatakse siiski täielikult liikmesriikide vastutust õpetuse sisu ja oma haridussüsteemi korraldamise ning oma kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse eest;

- 1957. aastal vastuvõetud Euroopa kooli põhikiri tuleks konsolideerida, et võtta arvesse kõiki asjaomaseid tekste, mille konventsiooniosalised vastu on võtnud,
- põhikirja tuleks kohandada, võttes arvesse Euroopa ühenduste arengut,
- koolide organite otsustamismenetlust tuleks muuta,

- arvesse tuleks võtta koolide töötamise käigus saadud kogemusi,
- õpetajatele ja teistele põhikirjas käsitletud isikutele tuleks tagada piisav õiguskaitsse kuratooriumi või haldusnõukogude otsuste eest; selleks tuleks moodustada pretensioonide nõukogu, millel oleks rangelt piiritletud pädevus,
- pretensioonide nõukogu pädevus ei piira siseriiklike kohtute pädevust seoses tsiviil- ja kriminaalvastutusega“.

9 Põhikirja konventsiooni artikli 1 teises lõigus on sätestatud:

„Koolide eesmärk on anda ühtset haridust Euroopa ühenduste teenistujate lastele. [...]“.

10 Põhikirja konventsiooni artiklis 6 on ette nähtud:

„Igal koolil on artiklis 1 määratletud eesmärgi saavutamiseks vajalik iseseisev õigusvõime. [...] Kool võib olla kohtus hageja või kostja. [...]“

Seoses oma õiguste ja kohustustega käsitatakse kooli vastavalt käesoleva konventsiooni erisätetele igas liikmesriigis avaliku õigusega reguleeritava haridusasutusena.“

11 Põhikirja konventsiooni artiklis 7 on sätestatud:

„Organid, mis on kõikidel koolidel ühised:

- 1) kuratoorium;
- 2) peasekretär;
- 3) inspektorite nõukogud;
- 4) pretensioonide nõukogu.

Iga kooli haldab haldusnõukogu ja juhib direktor.“

12 Põhikirja konventsiooni artikli 8 lõike 1 kohaselt:

„[...] koosneb kuratoorium järgmistest liikmetest:

- a) iga Euroopa ühenduste liikmesriigi ministeeriumi tasandil esindaja või esindajad, kellel on õigus võtta selle liikmesriigi valitsuse nimel siduvaid kohustusi, tingimusel et igal liikmesriigil on ainult üks hääl;
- b) Euroopa Ühenduste Komisjoni liige;
- c) personalikomitee (õpetajate hulgast) määratud esindaja [...];
- d) õpilaste vanemate esindaja, kelle lastevanemate ühendused on määranud [...].“

13 Põhikirja konventsiooni artikli 9 lõikes 1 on ette nähtud:

„Välja arvatud juhul, kui käesoleva konventsiooniga nõutakse ühehäälsust, võetakse kuratooriumi otsused vastu selle moodustavate liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega [...]“.

14 Põhikirja konventsiooni artiklis 10 on sätestatud:

„Kuratoorium kontrollib käesoleva konventsiooni rakendamist; selleks on tal vajalikud volitused otsuste tegemiseks haridus-, eelarve- ja haldusküsimustes [...]“

Kuratoorium näeb ette koolide üldeeskirjad.

[...]“.

15 Põhikirja konventsiooni artikkel 11 on sõnastatud järgmiselt:

„Haridusküsimustes määrab kuratoorium õpingute suunitluse ja nende korralduse. Eelkõige teeb kuratoorium pärast asjaomase inspektorite nõukogu arvamuse saamist järgmist:

[...]

3) [...] Kuratoorium näeb ette eeskirjad õpilaste üleviimiseks järgmisesse klassi või keskkooli [...]

4) korraldab eksameid, mille eesmärk on kontrollida koolis tehtud tööd; kuratoorium näeb ette eksamite eeskirjad, määrab eksamikomisjonid ja annab välja diplomid. Ta tagab [...] eksami[tööd] [...]“.

16 Põhikirja konventsiooni artiklis 12 on ette nähtud:

„Haldusküsimustes teeb kuratoorium järgmist:

[...]

2) määrab peasekretäri [...]

[...]“.

17 Põhikirja konventsiooni artiklis 14 on sätestatud:

„Kuratooriumi esindab peasekretär [...]. Ta esindab koole kohtumenetlustes. Peasekretär allub kuratooriumile.“

18 Põhikirja konventsiooni artiklis 26 on ette nähtud:

„Konventsiooniosaliste vahelised vaidlused, mis käsitlevad käesoleva konventsiooni tõlgendamist ja kohaldamist ning mida kuratoorium ei ole lahendanud, kuuluvad Euroopa Ühenduste Kohtu ainupädevusse.“

19 Põhikirja konventsiooni artiklis 27 on sätestatud:

„1. Moodustatakse pretensioonide nõukogu.

2. Kui ametkondlikul teel ei ole võimalik küsimust lahendada, on pretensioonide nõukogul esimese ja lõpliku instantsina ainupädevus kõikides vaidlustes, mis käsitlevad käesoleva konventsiooni kohaldamist kõikide selles käsitletud isikute suhtes, välja arvatud haldus- ja abipersonal, ja [puudutavad] kõikide kõnealuseid isikuid negatiivselt mõjutavate konventsioonil või selle alusel kehtestatud eeskirjadel põhinevate aktide seaduslikkust, mille kuratoorium või kooli haldusnõukogu on käesolevas konventsioonis täpsustatud volitusi täites vastu võtnud. Kui sellised vaidlused käsitlevad raha, on pretensioonide nõukogul täielik pädevus.

Nende menetlustega seotud tingimused ja üksikasjalikud eeskirjad nähakse vastavalt vajadusele ette õpetajate teenistust korraldavate dokumentide või osalise tööajaga töötavate õpetajate teenistustingimuste või koolide üldeeskirjadega.

3. Pretensioonide nõukogu liikmete sõltumatus peab olema väljaspool kahtlust ja nad peavad olema tunnistanud juriidiliselt pädevaks.

Pretensioonide nõukogu liikmeks võivad saada üksnes isikud, kes on Euroopa Ühenduste Kohtu koostatud nimekirjas.

4. Kuratoorium võtab ühehäälselt vastu pretensioonide nõukogu põhikirja.

Pretensioonide nõukogu põhikirjas määratakse nõukogu liikmete arv, menetlus, mille alusel kuratoorium nad ametisse nimetab, nende ametiaja kestus ja nende suhtes kohaldatav rahastamiskord. Põhikirjas täpsustatakse nõukogu tegutsemisviis.

5. Pretensioonide nõukogu võtab vastu oma protseduurireeglid, mis sisaldavad põhikirja kohaldamiseks vajalikke sätteid.

Protseduurireeglid nõuavad kuratooriumi ühehäälselt heakskiitu.

6. Pretensioonide nõukogu otsused on konventsiooniosalistele siduvad ja juhul, kui konventsiooniosalised neid ei rakenda, pööravad liikmesriikide asjaomased asutused need täitmisele kooskõlas vastavate siseriiklike õigusaktidega.

7. Muud vaidlused, milles koolid osalevad, kuuluvad siseriiklikku pädevusse. Käesolev artikkel ei mõjuta siseriiklike kohtute pädevust seoses tsiviil- ja kriminaalvastutusega.“

20 Põhikirja konventsiooni artikli 31 lõige 4 on sõnastatud järgmiselt:

„Iga konventsiooniosaline võib taotleda käesoleva konventsiooni muutmist. Selleks teatab ta oma taotlusest Luksemburgi valitsusele. Luksemburgi valitsus teeb vajalikud korraldused konventsiooniosalisega, kes on sel ajal Euroopa Ühenduste Nõukogu eesistuja, et kutsuda kokku valitsustevaheline konverents.“

Euroopa koolide üldeeskirjad

21 Põhikohtuasja asjaolude suhtes kohaldatavas Euroopa koolide üldeeskirjade redaktsioonis nr 2014-03-D-14-fr-11 (edaspidi „2014. aasta üldeeskirjad“) on artikli 61 lõikes 1 ette nähtud, et keskkoolis teeb otsused järgmisesse klassi üleviimise kohta pädev õppenõukogu õppeaasta lõpuks.

22 2014. aasta üldeeskirjade artiklis 62 „Klassikursuse kordamise kohta tehtud otsuste edasikaebamine“ on ette nähtud:

„1. Õpilase seaduslikud esindajad võivad õppenõukogu otsuste peale esitada kaebuse ainult vorminõuete rikkumisest või uutest asjaoludest tulenevalt, mida peasekretär on kooli ja õpilase seaduslike esindajate esitatud toimiku põhjal kinnitanud.

Vorminõuete rikkumise all tuleb mõista igasugust järgmisse klassi üleviimisel kohaldatavat korda käsitleva õigusnormi niisugust rikkumist, mille toime panemata jätmisel oleks õppenõukogu otsus olnud erinev.

Abi andmata jätmise õpilase järeleaitamisprogrammidesse kaasamise kaudu ei kujuta endast vorminõuete rikkumist, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et õpilane või tema seaduslikud esindajad seda abi palusid ning kool keeldus sellest alusetult.

Eksamite praktilise korraldamise viisid on koolide otsustada ning neid ei saa pidada vorminõuete rikkumiseks.

Uue asjaolu all tuleb mõista mis tahes asjaolu, millest ei ole teatatud õppenõukogule sellepärast, et mitte keegi – ei õpetajad, lapsevanemad ega õpilane – ei olnud sellest otsustamise hetkel teadlik, ning mis oleks võinud mõjutada otsuse tulemust. Asjaolu, millest vanemad teadsid, kuid millest nad õppenõukogule ei teatanud, ei saa pidada käesoleva sätte tähenduses uueks asjaoluks.

Õppenõukogul on ainupädevus anda hinnanguid õpilaste võimete kohta, anda hindeid õppeaasta jooksul tehtud kontrolltööde või ülesannete eest ning hinnata artikli 61 punktis B-5 viidatud erilisi asjaolusid. Neid ei saa edasi kaevata.

2. Peasekretärile kaebuse esitamise tähtjaks on määratud seitse kalendripäeva alates õppeaasta lõpust. [...]

[...]

Peasekretär (või volituse kaudu peasekretäri asetäitja) peab selle kaebuse kohta otsuse tegema 31. augustiks. Kohaldatakse käesolevate eeskirjade artikleid 66 ja 67. Kui kaebus loetakse vastuvõetavaks ja põhjendatuks, vaatab õppenõukogu asja uuesti läbi.

Uue otsuse peale võib samuti esitada peasekretärile vaide [...]“.

23 2014. aasta üldeeskirjade artiklis 66 „Vaie“ on ette nähtud:

„1. [Artiklis 62] mainitud otsuste peale võib esitada vaide [selles artiklis] ette nähtud tingimustel. [...]

[...]

5. Peasekretäri otsusest vaide kohta teatatakse kaebajale (kaebajatele) [...]“.

24 2014. aasta üldeeskirjade artiklis 67 „Kohtulik edasikaebamine“ on sätestatud:

„1. Eelmises artiklis viidatud vaiete kohta sõnaselgelt või vaikumisi tehtud haldusotsuste peale võivad vaidlusalusest otsusest otseselt puudutatud õpilaste seaduslikud esindajad esitada kohtuliku kaebuse [põhikirja konventsiooni] artiklis 27 ette nähtud pretensioonide nõukogule.

[...]

4. Iga kohtumenetluses esitatav kaebus peab olema esitatud kahe nädala jooksul alates vaidlustatud otsusest teatamisest või selle avaldamisest, vastasel korral tunnistatakse see vastuvõetamatuks [...]

5. Käesoleva artikliga ette nähtud kaebuseid vaadatakse läbi ja nende kohta tehakse otsus vastavalt pretensioonide nõukogu protseduurireeglites sätestatud tingimustele.

6. Pretensioonide nõukogu peab tegema otsuse kuue kuu jooksul alates kaebuse kättesaamisest, ilma et see piiraks Euroopa koolide pretensioonide nõukogu protseduurireeglite artiklite 16, 34 ja 35 kohaldamist, milles on ette nähtud võimalus esitada ajutiste meetmete kohaldamise taotlus.“

25 Võimalus kaevata edasi pretensioonide nõukogule peasekretäri otsuse peale, millega lahendati kaebus klassikursuse kordamise kohta tehtud otsuse peale, kehtestati 2. veebruaril 2005 jõustunud Euroopa koolide üldeeskirjade redaktsiooniga nr 2004-D-6010-fr-5 (edaspidi „2005. aasta üldeeskirjad“). Varem ei olnud Euroopa koolide üldeeskirjades sellist kaebust pretensioonide nõukogule ette nähtud ning õpilase seaduslikel esindajatel oli õigus esitada vaid vaie.

Itaalia õigus

26 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (codice di procedura civile) artiklis 41 on sätestatud:

„Seni, kui kohtuasja kohta ei ole esimeses kohtuastmes sisulist kohtuotsust tehtud, võivad kõik pooled paluda [Corte suprema di cassazione (Itaalia kassatsioonikohtu)] ühendatud kodadel lahendada pädevuse küsimused.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

27 25. juunil 2020 teatati PD-le ja LC-le, kelle poeg NG oli Varese Euroopa kooli keskkooliõpilane, pädeva õppenõukogu otsusest, millega ei lubatud NG üleviimist järgmisse klassi.

28 PD ja LC esitasid 20. juulil 2020 Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Lombardia maakonna halduskohus, Itaalia) kaebuse, millega paluti see otsus tühistada.

29 Nimetatud kohus leidis 9. septembri 2020. aasta kohtumäärusega, et kõnealuse kaebuse arutamine kuulub tema pädevusse, rahuldab talle esitatud esialgse õiguskaitse taotluse, otsustades, et NG tuleb tingimuslikult järgmisesse klassi üle viia, ning lükkas kohtuasja sisulise arutamise edasi 19. oktoobri 2021. aasta kohtuistungiks.

- 30 Varese Euroopa kool esitas 13. oktoobril 2021 Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus) ühendatud kodadele tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 41 alusel taotluse pädevuse küsimuse eelnevalt lahendamiseks, paludes tunnistada, et kõnealuse kohtuvaidluse lahendamine ei kuulu Itaalia kohtute pädevusse. Kool väidab, et Euroopa koolide pretensioonide nõukogul on selleks ainupädevus vastavalt põhikirja konventsiooni artiklile 27 koostoimes 2014. aasta üldeeskirjade artikli 67 lõikega 1.
- 31 PD ja LC ning prokurör leiavad seevastu, et kohtuvaidluse lahendamine kuulub Itaalia kohtute pädevusse, sest eelkõige põhikirja konventsiooni artikli 27 lõike 2 kohaselt piirduvad pretensioonide nõukogu kohtulik ainupädevus huve kahjustavate aktidega, mille võtab vastu Euroopa koolide kuratoorium või kooli haldusnõukogu. Põhikohtuasja pooled leiavad, et pretensioonide nõukogu pädevuse laiendamine õppenõukogu vastuvõetud aktidele kujutab endast seega põhikirja konventsiooni muutmist, mida saab teha üksnes vastavalt selle konventsiooni artikli 31 lõikes 4 ette nähtud menetlusele.
- 32 Lisaks on PD ja LC seisukohal, et 2014. aasta üldeeskirjade artikli 62 lõige 1, artikli 66 lõige 1 ja artikli 67 lõige 1 tagavad õpilase seaduslikele esindajatele üksnes võimaluse esitada õppenõukogu otsuse peale kaebuse peasekretärile, millele järgneb võimalik kohtulik kaebus pretensioonide nõukogule. Seaduslikel esindajatel on samuti vabadus kasutada muud õiguskaitsevahendit, pöördudes õppenõukogu otsuse vaidlustamiseks otse pädevasse liikmesriigi kohtusse.
- 33 Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus), kellele esitati kõnealune eelnev küsimus Itaalia kohtute pädevuse kohta, märkis, et 15. märtsi 1999. aasta kohtuotsuses (IT:CASS:1999:138CIV) asus ta analoogsetel asjaoludel kui need, mis iseloomustavad käesoleva kohtuotsuse punktis 28 mainitud vaidlust, seisukohale, et asi kuulub nende pädevusse. Selles kohtuotsuses leidis Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus) nimelt, et põhikirja konventsiooni artikli 6 teine lõik koostoimes artikli 27 lõigetega 1, 2 ja 7 näevad ette pretensioonide nõukogu ainupädevuse huve kahjustavate aktide suhtes, mille on vastu võtnud kuratoorium või Euroopa kooli haldusnõukogu, mitte kooli õppenõukogu vastu võetud aktide suhtes.
- 34 Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus) nendib siiski, et sellekohase otsuse tegemise ajal nägid siis kehtinud Euroopa Koolide üldeeskirjad ette üksnes võimaluse esitada piiratud ja puhtalt halduslik õppeasutusesisene kaebus õppenõukogu otsuste peale, millega ei lubatud õpilase üleviimist järgmisse klassi, ega nähtud veel ette võimalust pöörduda nende otsuste suhtes kohtuliku kaebusega pretensioonide nõukogu poole.
- 35 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on arvamusel, et asjaolu, et vahepeal on niisugune kohtulik kaebus kehtestatud 2005. aasta üldeeskirjadega ning seda on seejärel kinnitatud 2014. aasta üldeeskirjade artikliga 67, võiks aga põhjendada seda, et nüüd peetakse pretensioonide nõukogu ainupädevaks sedalaadi vaidlusi lahendama.
- 36 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et niisugust lahendust paistavad toetavat järeldused, mis nähtuvad 11. märtsi 2015. aasta kohtuotsusest *Oberto ja O’Leary* (C-464/13 ja C-465/13, edaspidi „kohtuotsus *Oberto ja O’Leary*“, EU:C:2015:163), milles Euroopa Kohus juba leidis Viini konventsiooni eeskirjadele tuginedes, et pretensioonide nõukogule võis õiguspäraselt anda ainupädevuse niisuguste kaebuste lahendamiseks, mis on esitatud Euroopa kooli direktori vastu võetud akti peale, mis kahjustab selle kooli õpetaja huve.

- 37 Sellega seoses võivad olla asjakohased ka Euroopa Liidu Üldkohtu 18. juuni 2020. aasta määrus JT vs. Euroopa koolide peasekretär ja Euroopa koolide pretensioonide nõukogu (T-42/20, EU:T:2020:278) ning paljud Varese Euroopa kooli esitatud dokumendid ning eelkõige arvukad otsused, millega pretensioonide nõukogu lahendas vaidlusi õppenõukogude otsuste üle, millega keelduti lubamast õpilase üleviimist järgmisse klassi, täiendades nii väljakujunenud kohtupraktikat alates sellest ajast, kui 2005. aasta üldeeskirjadega anti talle pädevus selliseid vaidlusi lahendada.
- 38 Tuues siiski esile, et kohtuotsus Oberto ja O’Leary puudutab akti, mille on vastu võtnud Euroopa kooli direktor ning mis käsitleb ühe Euroopa kooli ja osalise töötajaga töötava õpetaja vahel sõlmitud töölepingus sisalduvat töösuhte kestuse piiramist, ning pretensioonide nõukogu pädevus ei tulenenud selles kohtuasjas mitte Euroopa koolide üldeeskirjadest, vaid osalise töötajaga töötavate õpetajate personalieeskirjadest, on eelotsusetaotluse esitanud kohus arvamusel, et kohtuasja Oberto ja O’Leary aluseks olnud faktiliste asjaolude ja käesoleva kohtuasja faktiliste asjaolude vahel esinevad erinevused ei võimalda leida, et põhikirja konventsiooni artikli 27 lõike 2 tõlgendamine on käesoleval juhul sedavõrd selge, et ei teki mingisugust põhjendatud kahtlust.
- 39 Neil asjaoludel otsustas Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [põhikirja konventsiooni] artikli 27 lõike 2 esimese lõigu esimest lauset tuleb tõlgendada nii, et pärast [üldeeskirjades] ette nähtud halduslike edasikaebevõimaluste ammendamist on selles sätestatud pretensioonide nõukogul esimese ja lõpliku instantsina ainupädevus niisuguse vaidluse lahendamisel, mille ese on otsus klassikursuse kordamise kohta, mille õppenõukogu tegi keskkooliõpilase suhtes?“

Kiirendatud menetluse kohaldamise taotlus

- 40 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palus, et käesolev eelotsusetaotlus lahendataks kiirendatud menetluses vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 105. Eelotsusetaotluse esitanud kohus põhjendas oma taotlust sellega, et taolise menetluse kohaldamine on põhjendatud, arvestades nii vajadust selgitada võimalikult kiiresti välja asjaomase õpilase hariduslik olukord kui ka olulisust täpsustada kõigi põhikirja konventsiooni osaliste jaoks pretensioonide nõukogu pädevuse ulatust sellistes kohtuvaidlustes, nagu on kõne all põhikohtuasjas.
- 41 Kodukorra artikli 105 lõikes 1 on sätestatud, et kui kohtuasja laad nõuab asja lahendamist lühikese aja jooksul, võib Euroopa Kohtu president eelotsusetaotluse esitanud kohtu taotlusel või erandkorras omal algatusel otsustada, olles ettekandja-kohtuniku ja kohtujuristi ära kuulanud, lahendada eelotsusetaotluse kiirendatud menetluses.
- 42 Väärrib meeldetuletamist, et selline kiirendatud menetlus on menetluslik vahend, mille eesmärk on reageerida erakordselt kiireloomulisele olukorrale (21. detsembri 2021. aasta kohtuotsus Randstad Italia, C-497/20, EU:C:2021:1037, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 43 Käesoleval juhul otsustas Euroopa Kohtu president 21. juulil 2022, et käesoleva kohtuotsuse punktis 40 nimetatud taotlust ei ole vaja rahuldada.

- 44 Sellega seoses tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et õigussubjektide pelk õigustatud huvi määrata võimalikult kiiresti kindlaks neile liidu õigusest tulenevate õiguste ulatus ei tõenda erandliku asjaolu esinemist Euroopa Kohtu kodukorra artikli 105 lõike 1 tähenduses (Euroopa Kohtu presidendi 28. novembri 2013. aasta määrus Sähköalojen ammattiliitto, C-396/13, EU:C:2013:811, punkt 16 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 45 Mis puudutab käesolevas asjas konkreetsemalt asjaomase õpilase olukorda, siis tuleb esiteks märkida, et eelotsusetaotluses esitatud andmetest nähtub, et Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Lombardia maakonna halduskohus) andis 9. septembril 2020 korralduse, et see õpilane lubatakse 2020/2021. õppeaastal tingimuslikult järgmisesse klassi. Teiseks esitati Euroopa Kohtule käesolev eelotsusetaotlus alles 28. juunil 2022, mistõttu oleks Euroopa Kohtult oodatud vastusel igal juhul olnud võimalikud konkreetset tagajärjed selle õpilase haridusteele kõige varem 2022/2023. õppeaasta jooksul. Neil asjaoludel ei saa järeldada, et tegemist on erakordselt kiireloomulise olukorraga käesoleva kohtuotsuse punktis 42 viidatud kohtupraktika tähenduses.
- 46 Lisaks, ükskõik kui õiguspärane see ka ei oleks, ei tõenda põhikirja konventsiooni osaliste väidetav huvi, et võimalikult kiiresti selgitataks käesolevas eelotsusetaotluses esitatud tõlgendamisküsimust, ka seda, et esineks erandlik asjaolu Euroopa Kohtu kodukorra artikli 105 lõike 1 tähenduses.

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 47 Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus) soovib oma eelotsuse küsimusega sisuliselt teada, kas põhikirja konventsiooni artikli 27 lõiget 2 koostoimes 2014. aasta üldeeskirjade artiklitega 61, 62, 66 ja 67 tuleb tõlgendada nii, et pärast üldeeskirjadega kehtestatud halduslike edasikaebevõimaluste ammendamist on pretensioonide nõukogul esimese ja lõpliku instantsina ainupädevus niisuguse vaidluse lahendamisel, mille ese on sellise Euroopa kooli õppenõukogu otsuse õiguspärasus, millega ei lubatud õpilase üleviimist keskkooli järgmisesse klassi.

Euroopa Kohtu pädevus

- 48 PD ja LC väljendasid kohtuistungil kahtlust, kas Euroopa Kohus on pädev tegema käesolevas kohtuasjas eelotsust, väites sisuliselt, et põhikirja konventsiooni artikli 26 kohaselt saab Euroopa Kohus võtta seisukoha nimetatud konventsiooni tõlgendamist puudutavates küsimustes üksnes siis, kui tema lahendada on konventsiooniosaliste vahelised vaidlused, mis käsitlevad selle konventsiooni tõlgendamist ja kohaldamist ning mida kuratoorium ei ole lahendanud.
- 49 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 33 ja 34 märkis, ei saa asjaolu, et niisugune spetsiifiline kohtumehhanism kehtestati selleks, et võimaldada taoliste põhikirja konventsiooni osaliste vaheliste vaidluste esitamist Euroopa Kohtule, siiski mõjutada viimasele aluslepingute endi alusel vastavalt ELTL artiklile 267 antud pädevuse ulatust selleks, et otsustada nende aluslepingute ja institutsioonide õigusaktide tõlgendamise kohta, kui niisugune küsimus on – nagu põhikohtuasjas – esitatud mõnes liikmesriigi kohtus ja see kohus leiab, et selleks, et ta saaks teha oma kohtulahendi, on selle kohta vaja teha otsus, ning palub Euroopa Kohtul selles küsimuses otsus teha.
- 50 Euroopa Kohus on siinkohal juba pealegi otsustanud, et sellise rahvusvahelise kokkuleppe puhul nagu põhikirja konventsioon, mis sõlmiti EÜ asutamislepingu artikli 235 (hiljem EÜ artikkel 308, nüüd ELTL artikkel 352) alusel Euroopa ühenduste poolt, kellele anti selleks volitus otsustega

94/557 ja 94/558, kujutab endast Euroopa Liidu jaoks liidu institutsiooni õigusakti ELTL artikli 267 esimese lõigu punkti b tähenduses. Alates hetkest, kui taoline kokkulepe jõustub, moodustavad selle sätted liidu õiguskorra lahutamatu osa, mistõttu on Euroopa Kohus pädev eelotsusemenetluses tõlgendama seda kokkulepet ja selle alusel vastu võetud akte (vt selle kohta kohtuotsus Oberto ja O’Leary, punktid 29–31 ja seal viidatud kohtupraktika), mille hulka kuuluvad ka 2014. aasta üldeeskirjad.

- 51 Seega on Euroopa Kohus pädev tegema eelotsust põhikirja konventsiooni ja üldeeskirjade tõlgendamise kohta.

Sisulised küsimused

- 52 Kõigepealt tuleb meenutada, et Euroopa koolide süsteem on ainulaadne süsteem, mis rahvusvahelise kokkuleppe alusel loob aluse liikmesriikide ning liikmesriikide ja liidu vaheliseks koostööks (kohtuotsus Oberto ja O’Leary, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 53 Samuti tuleneb kohtupraktikast, et Euroopa koolide näol on tegemist rahvusvahelise organisatsiooniga, mis vaatamata funktsionaalsetele sidemetele liiduga on liidust ja liikmesriikidest formaalselt eraldiseisev (kohtuotsus Oberto ja O’Leary, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 54 Seega, kuigi põhikirja konventsioon kujutab endast liidu jaoks – nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 50 – liidu institutsiooni õigusakti ELTL artikli 267 esimese lõigu punkti b tähenduses, reguleerib seda ka rahvusvaheline õigus ja tõlgendamise seisukohalt täpsemalt rahvusvaheline lepinguõigus (kohtuotsus Oberto ja O’Leary, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 55 Rahvusvaheline lepinguõigus on sisuliselt kodifitseeritud Viini konventsioonis. Nimetatud konventsiooni artikli 1 kohaselt kohaldatakse seda riikidevaheliste lepingute suhtes. Sellegipoolest ei mõjuta nimetatud konventsiooni artikli 3 punkti b kohaselt asjaolu, et konventsiooni ei kohaldata selliste rahvusvaheliste kokkulepete suhtes, mille on sõlminud riigid ja rahvusvahelise õiguse muud subjektid, Viini konventsiooni selliste normide kohaldamist, mis kehtivad nende kokkulepete suhtes rahvusvahelise õiguse järgi konventsioonist olenemata (kohtuotsus Oberto ja O’Leary, punkt 35).
- 56 Siit järeldub, et Viini konventsioonis sisalduvaid eeskirju kohaldatakse liikmesriikide ja rahvusvahelise organisatsiooni vahelise kokkuleppe suhtes, nagu põhikirja konventsioon, kuivõrd need eeskirjad on üldise rahvusvahelise tavaõiguse väljendus. Eelnimetatud konventsiooni tuleb järelikult tõlgendada neist reeglitest lähtuvalt, eelkõige üldist rahvusvahelist tavaõigust väljendava Viini konventsiooni artikli 31 kohaselt (vt selle kohta kohtuotsus Oberto ja O’Leary, punktid 36 ja 37 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 57 Siinkohal olgu esiteks meenutatud, et põhikirja konventsiooni artikli 27 lõike 2 esimeses lõigus on ette nähtud, et kui ametkondlikul teel ei ole võimalik küsimust lahendada, on pretensioonide nõukogul esimese ja lõpliku instantsina ainupädevus kõikides vaidlustes, mis käsitlevad kõnealuse konventsiooni kohaldamist kõikides selles käsitletud isikute suhtes, välja arvatud haldus- ja abipersonal, ja kõikide kõnealuseid isikuid negatiivselt mõjutavate konventsioonil või selle alusel kehtestatud eeskirjadel põhinevate aktide seaduslikkust, mille kuratoorium või kooli haldusnõukogu on samas konventsioonis täpsustatud volitusi täites vastu võtnud. Sellega seoses on põhikirja konventsiooni artikli 27 lõike 2 teises lõigus pealegi täpsustatud, et pretensioonide

nõukogus toimuvate menetlustega seotud tingimused ja üksikasjalikud eeskirjad nähakse vastavalt vajadusele ette õpetajate teenistust korraldavate dokumentide või osalise tööajaga töötavate õpetajate teenistustingimuste või Euroopa koolide üldeeskirjadega.

- 58 Teiseks tuleneb 2014. aasta üldeeskirjade artikli 61 A osa lõikest 1, artikli 62 lõigetest 1 ja 2, artikli 66 lõigetest 1 ja 5 koostoimes artikli 67 lõikega 1, et Euroopa kooli pädeva õppenõukogu poolt vastu võetud otsuste peale üleviimise kohta keskkooli järgmisesse klassi saavad õpilaste seaduslikud esindajad esitada vaide ainult vorminõuete rikkumisest või uutest asjaoludest tulenevalt, mida peasekretär on sellisena kinnitanud, ning kui peasekretär jätab sellise vaide rahuldamata, võib selle peale esitada kohtuliku kaebuse pretensioonide nõukogule.
- 59 Mis puudutab 2014. aasta üldeeskirjade sätete ulatust, siis tuleb kõigepealt täpsustada, et vastupidi sellele, mida väitsid PD ja LC, ei saa neid sätteid tõlgendada nii, et nendes ette nähtud vaie, millele võib järgneda kohtulik kaebus pretensioonide nõukogule, eksisteerib koos mõne muu olemasoleva õiguskaitsevahendiga, mis seisneb selles, et asjaomase õpilase seaduslikud esindajad pöörduvad otse liikmesriigi kohtute poole kaebusega õppenõukogu otsuse peale, millega ei lubatud õpilase üleviimist keskkooli järgmisesse klassi.
- 60 2014. aasta üldeeskirjade artikli 62 lõike 1 sõnastuse enda kohaselt saab asjaomaste otsuste peale „esitada kaebuse“ „ainult vorminõuete rikkumisest või uutest asjaoludest tulenevalt, mida peasekretär on [...] kinnitanud“, mis annab tunnistust sellest, et ainus viis, kuidas õpilase seaduslikud esindajad saavad sellist otsust vaidlustada, on kõigepealt esitada selliselt ette nähtud vaie peasekretärile, välistades selles staadiumis kõik kohtulikud kaebused, mis esitatakse otse selle otsuse peale.
- 61 Nagu nähtub ka põhikirja konventsiooni artikli 27 lõike 2 esimesest lõigust koostoimes 2014. aasta üldeeskirjade artikli 66 lõigetega 1 ja 5 ning artikli 67 lõikega 1, saab sellise vaide kohta peasekretäri tehtud otsuse peale edasi kaevata üksnes pretensioonide nõukogule, kellel on sellisel juhul esimese ja lõpliku instantsina kohtulik ainupädevus analüüsida, kas selline otsus ja õppenõukogu otsus, millega ei lubatud asjaomase õpilase üleviimist järgmisesse klassi, on õiguspärased. Samuti olgu sellega seoses märgitud, et põhikirja konventsiooni artikli 27 lõikes 6 on täpsustatud, et pretensioonide nõukogu otsused on konventsiooniosalistele siduvad ja vajaduse korral pööravad liikmesriikide asjaomased asutused need täitmisele, mis kinnitab samuti, et nimetatud asutused ei tohi eirata pretensioonide nõukogule antud ainupädevuse ulatust.
- 62 Neid sissejuhatavaid täpsustusi arvestades ja seoses küsimusega, kas põhikirja konventsiooni artikli 27 lõike 2 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus see, kui pretensioonide nõukogule antakse selline ainupädevus, nagu tuleneb seega käesoleva kohtuotsuse punktis 58 nimetatud 2014. aasta üldeeskirjade sätetest, tuleb kõigepealt nentida, et käesoleval juhul on täidetud nimetatud artikli 27 lõike 2 esimeses lõigus ette nähtud tingimus, mille kohaselt peavad pretensioonide nõukogule esitatud vaidlused käsitlema põhikirja konventsiooni kohaldamist „selles käsitletud isikute suhtes“.
- 63 Nimelt ei ole kahtlust, et sellisesse isikute kategooriasse kuuluvad Euroopa koolide õpilased, kes on põhikirja konventsiooniga loodud haridussüsteemi ja -struktuuride peamised kasusaajad. Konventsiooni esimeses põhjenduses on selle kohta rõhutatud, et tagamaks Euroopa institutsioonide nõuetekohane toimimine, on Euroopa ühenduste teenistujate lastele ühtse hariduse andmiseks loodud Euroopa koolid. Pealegi on neid õpilasi sõnaselgelt nimetatud

põhikirja konventsiooni mitmes sättes ja eelkõige selle konventsiooni artikli 11 punktis 3, mille kohaselt kuratoorium määrab kindlaks eeskirjad õpilaste üleviimiseks järgmisesse klassi või keskkooli.

- 64 Mis järgmiseks puudutab samuti põhikirja konventsiooni artikli 27 lõike 2 esimeses lõigus ette nähtud tingimust, mille kohaselt peab kaebus olema esitatud „negatiivselt mõjutavate konventsioonil või selle alusel kehtestatud eeskirjadel põhinevate aktide“ peale, siis tuleneb esiteks Euroopa Kohtu praktikast, et mõistet „negatiivselt mõjutav akt“ tuleb tõlgendada laialt ja seda tuleb mõista kui mis tahes akti, mis võib konkreetset õiguslikku olukorda otseselt mõjutada (vt selle kohta kohtuotsus *Oberto ja O’Leary*, punktid 49 ja 53). Nii on see aga ilmselgelt otsuse puhul, millega keeldutakse õpilasele andmast õigust järgmisesse klassi üle minna.
- 65 Teiseks on selge, et otsuseid, mis puudutavad üleviimist keskkooli järgmisesse klassi, teeb pädev õppenõukogu 2014. aasta üldeeskirjade artikli 61 A osa lõike 1 alusel, see tähendab sätte alusel, mille kuratoorium on vastu võtnud põhikirja konventsiooni artikli 10 esimese ja teise lõigu alusel koostoimes artikli 11 punktide 3 ja 4 sätetega. Õppenõukogu otsus, millega ei ole lubatud sellist üleviimist, kujutab endast seega „[põhikirja] konventsioonil või selle alusel kehtestatud eeskirjadel põhinevat[...]“ akti selle konventsiooni artikli 27 lõike 2 esimese lõigu tähenduses.
- 66 Mis viimaseks puudutab sama artikli 27 lõike 2 esimeses lõigus sätestatud tingimust, et negatiivselt mõjutavaid akte, mille peale on pretensioonide nõukogule kaebus esitatud, peab olema asjaomaste isiku suhtes teinud „kuratoorium või kooli haldusnõukogu“, siis on Euroopa Kohus Viini konventsiooni artiklis 31 sisalduvatele tõlgendamiseeskirjadele tuginedes juba täpsustanud kohtuotsuse *Oberto ja O’Leary* punktis 58, et pelgalt asjaolu, et Euroopa kooli direktori akte ei ole asjaomas sättes sõnaselgelt nimetatud, ei tingi nende aktide väljaarvamist kõnealuse sätte kohaldamisalast.
- 67 Käesoleval juhul tuleb kontrollida, kas sarnaselt sellega, mida Euroopa Kohus otsustas kohtuotsuses *Oberto ja O’Leary* Euroopa kooli direktori otsuste kohta, võimaldavad Viini konventsiooni artiklis 31 sätestatud eeskirjad tõlgendada põhikirja konventsiooni artikli 27 lõike 2 esimest lõiku nii, et sellega ei ole vastuolus see, kui pretensioonide nõukogul on käesoleva kohtuotsuse punktis 58 viidatud 2014. aasta üldeeskirjade sätete kohaselt ainupädevus otsustada otsuste üle, millega ei lubatud Euroopa kooli õpilase üleviimist järgmisesse klassi, isegi kui neid otsuseid ei ole vastu võtnud kuratoorium või selle kooli haldusnõukogu, vaid õppenõukogu.
- 68 Viini konventsiooni artikli 31 lõike 1 kohta olgu sellega seoses meenutatud, et nimetatud sätte kohaselt tõlgendatakse lepingut, andes lepingus kasutatud mõistetele konteksti arvestades tavatähendus ning lähtudes lepingu mõttest ja eesmärgist.
- 69 Mis puudutab esimesena põhikirja konventsiooni artikli 27 lõike 2 esimeses lõigus sisalduva väljendi „aktid[...] [...]“, mille kuratoorium või kooli haldusnõukogu on [...] vastu võtnud“ normatiivset konteksti, siis esiteks tuleb võtta arvesse, et kõnealuse konventsiooni artikli 27 lõike 2 teise lõigu kohaselt nähakse pretensioonide nõukogu menetlustega seotud tingimused ja üksikasjalikud eeskirjad vastavalt vajadusele ette nimelt Euroopa koolide üldeeskirjadega (vt selle kohta kohtuotsus *Oberto ja O’Leary*, punkt 59). Käesoleval juhul sisalduvad normid, millega on ette nähtud pärast vaide eelnevat ammendamist pretensioonide nõukogule antud kohtulik ainupädevus vaadata läbi kohtulikud kaebused, mis on seotud õppenõukogu otsustega, millega ei lubatud õpilase üleviimist järgmisse klassi, ja normid, mis täpsustavad nende kaebuste esitamise korda, nimelt nendes üldeeskirjades, milleks on 2014. aasta üldeeskirjad.

- 70 Teiseks, nagu on juba märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 65, on normid, mis annavad õppenõukogule pädevuse otsustada õpilaste üleviimise üle järgmisesse klassi ja mis reguleerivad sellist üleviimist, ise sätestatud 2014. aasta üldeeskirjades, ning seega on kuratoorium need vastu võtnud talle põhikirja konventsiooni artikli 10 esimeses ja teises lõigus ning artikli 11 punktides 3 ja 4 antud volituste alusel. Kuigi põhikohtuasjas kõne all olevat akti, mille on vastu võtnud õppenõukogu, ei võtnud küll otse vastu kuratoorium, võttis õppenõukogu selle akti siiski vastu piiritletud volituste alusel, mis on viimati nimetatule antud kuratooriumi vastu võetud aktiga.
- 71 Kolmandaks puudutab 2014. aasta üldeeskirjade artikli 67 alusel pretensioonide nõukogule kuuluv ainupädevus esmajoones otsust, millega peasekretär otsustas kaebuse üle, mille asjaomase õpilase seaduslikud esindajad olid esitanud õppenõukogu otsuse peale, millega ei lubatud asjaomase õpilase üleviimist järgmisesse klassi. Nagu nähtub põhikirja konventsiooni artikli 7 esimese lõigu punktist 2, artikli 12 punktist 2 ja artiklist 14, on peasekretär kõigi Euroopa koolide ühine organ, kelle määrab kuratoorium, kellel on õigus kuratooriumi esindada ja kes allub kuratooriumile. Sellest tuleneb, et peasekretäri aktid võib lõppkokkuvõttes omistada kuratooriumile. See on nii eriti siis, kui peasekretär võtab need vastu sellesama kuratooriumi volituse alusel, mis tuleneb 2014. aasta üldeeskirjade artiklist 62.
- 72 Mis teisena puudutab põhikirja konventsiooniga taotletud eesmärgid, siis nagu nähtub selle konventsiooni põhjendusest 1, loodi Euroopa koolid liidu „teenistujate lastele ühtse hariduse andmiseks“, tagamaks liidu „institutsioonide nõuetekohane toimimine“.
- 73 Tuleb nõustuda kohtujuristiga, kes oma ettepaneku punktides 73 ja 75 märkis, et asjaolu, et üheleainsale erikohtule, kes kuulub rahvusvahelisse organisatsiooni, mille Euroopa koolid moodustavad, antakse kohtulik kontroll aktide üle, mis puudutavad nende koolide õpilaste üleviimist järgmisesse klassi, võib aidata kaasa menetlusliku ja kohtuliku lähenemise ühetaolisusele ning ühtse, ühetaolise ja samatasemelise hariduse eesmärgi saavutamisele võrdsetel tingimustel kõigis nimetatud koolides.
- 74 Seega tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktides 69–73 esitatud kaalutlustest, et isegi kui õppenõukogude akte ei ole põhikirja konventsiooni artikli 27 lõike 2 esimeses lõigus sõnaselgelt mainitud, võimaldavad selle sätte normatiivne kontekst ja põhikirja konventsiooniga taotletavad eesmärgid järeldada, et pädevuse laiendamine pretensioonide nõukogule 2014. aasta üldeeskirjadega, millele on viidatud käesoleva kohtuotsuse punktis 58, ei riku seda põhikirja konventsiooni sätet.
- 75 Mis puudutab Viini konventsiooni artikli 31 lõike 3 punkte a ja b, siis tuleb meenutada, et nendest nähtub, et lepingu tõlgendamisel tuleb samal ajal arvesse võtta ühelt poolt osalisriikide järgnevat kokkulepet lepingu tõlgendamise või selle kohaldamise kohta ning teiselt poolt selle lepingu kohaldamise edaspidist praktikat, mis kehtestab osalisriikide kokkuleppe selle tõlgendamise suhtes.
- 76 Euroopa Kohtul on selle kohta olnud juba võimalus rõhutada, et rahvusvahelises õiguses ei ole nimelt ei keelatud ega ka ebarahulik ette näha, et rahvusvahelise lepingu osalistel on võimalik selle lepingu tõlgendust täpsustada vastavalt sellele, kuidas nende ühine tahe selle lepingu sisu osas areneb. Selliseid täpsustusi võivad teha lepinguosalistes ise või nende poolt loodud organ, kellele nad on andnud otsustusõiguse, mis on neile siduv. Nendel tõlgendavatel aktidel on sellisel juhul õiguslikud tagajärjed, mis tulenevad Viini konventsiooni artikli 31 lõike 3 punktist a (vt selle kohta 30. aprilli 2019. aasta arvamus 1/17 (ELi-Kanada majandus- ja kaubandusleping), EU:C:2019:341, punktid 233 ja 234).

- 77 Pealegi on Euroopa Kohus juba otsustanud, et põhikirja konventsiooni artikli 27 lõike 2 esimese lõigu esimeses lauses sisalduva väljendi „akt [...]”, mille kuratoorium või kooli haldusnõukogu on [...] vastu võtnud“ ulatuse kindlaksmääramiseks tuleb vastavalt Viini konventsiooni artikli 31 lõike 3 punktile b tugineda selle konventsiooni kohaldamise edaspidisele praktikale (vt selle kohta kohtuotsus Oberto ja O’Leary, punktid 60 ja 62).
- 78 Antud juhul aga tuleb esiteks rõhutada, et nagu tuleneb põhikirja konventsiooni artikli 8 lõikest 1, koosneb kuratoorium muu hulgas „iga [liidu] liikmesriigi ministeeriumi tasandil esindaja[st] või esindaja[test], kellel on õigus võtta selle liikmesriigi valitsuse nimel siduvaid kohustusi“, ja Euroopa Komisjoni liikmest.
- 79 Sellest järeldub, et 2014. aasta üldeeskirjade sätted ja eelkõige selle artiklid 62, 66 ja 67 – millega on ühelt poolt ette nähtud võimalus esitada peasekretärile vaie õppenõukogu otsuste peale, millega ei ole lubatud õpilase üleviimist keskkooli järgmisesse klassi, ning teiselt poolt antud pretensioonide nõukogule kohtulik ainupädevus vaadata läbi kohtulik kaebus, mis on esitatud otsuse peale, mille peasekretär tegi taolise vaide kohta – on vastu võtnud nende liikmesriikide ja liidu nõuetekohaselt volitatud esindajad, kellel on õigus võtta liikmesriike ja liitu siduvaid kohustusi.
- 80 Teiseks, kuigi põhikirja konventsiooni artikkel 26 annab Euroopa Kohtule pädevuse lahendada konventsiooniosaliste vahelisi vaidlusi, mis käsitlevad selle konventsiooni tõlgendamist ja kohaldamist ning mida kuratoorium ei ole lahendanud, ei ole 2014. aasta üldeeskirjade artiklite 62, 66 ja 67 ning enne seda 2005. aasta üldeeskirjade vastavate sätete vastuvõtmine viinud selleni, et konventsiooniosalised oleksid pöördunud Euroopa Kohtusse, et ära hoida või seada kahtluse alla nende vastuvõtmine. Seega annab nende 2014. aasta üldeeskirjade sätete enda vastuvõtmine kuratooriumina kokku tulnud põhikirja konventsiooni osaliste poolt tunnistust selles, et konventsiooniosalised on kõnealuste 2014. aasta üldeeskirjade sätete vastuvõtmisel üksmeel selles suhtes, kuidas põhikirja konventsiooni sätteid kohaldada ja tõlgendada.
- 81 Lisaks ei ole need konventsiooniosalised vaidlustanud ega seadnud kahtluse alla – vajaduse korral põhikirja konventsiooni artiklis 26 ette nähtud mehhanismi kasutades –, et regulaarselt on 2014. aasta üldeeskirjade artikleid 62, 66 ja 67 ning varem 2005. aasta üldeeskirjades sisalduvaid analoogseid sätteid kohaldanud ühelt poolt peasekretär, kellel on tulnud läbi vaadata vaideid õppenõukogu otsuste peale, millega ei lubatud õpilase üleviimist keskkooli järgmisesse klassi, ning teiselt poolt pretensioonide nõukogu, kellel on tulnud läbi vaadata peasekretäri otsuste peale esitatud kohtulikke kaebusi ning kes on regulaarselt teostanud kohtulikke pädevust, mis on talle antud 2014. aasta üldeeskirjade artikliga 67.
- 82 Neil asjaoludel võib see, et kuratoorium võttis vastu 2014. aasta üldeeskirjade artiklid 62, 66 ja 67 ning enne seda 2005. aasta üldeeskirjades sisalduvad analoogsed sätted ning et nii peasekretär kui ka pretensioonide nõukogu kohaldas neid sätteid sellest ajast alates katkematult, ilma et põhikirja konventsiooni osalised oleksid vastuvõtmist ja kohaldamist vaidlustanud, anda tunnistust sellest, et kui just ei olemas osaliste järgnev kokkulepe põhikirja konventsiooni tõlgendamise ja selle sätete kohaldamise kohta Viini konventsiooni artikli 31 lõike 3 punkti a tähenduses, siis on vähemalt olemas praktika, millega kehtestatakse poolte kokkulepe sellise tõlgendamise kohta Viini konventsiooni artikli 31 lõike 3 punkti b tähenduses. Seda, et pooled ei ole põhikirja konventsiooni sellisele katkematule kohaldamisele vastu vaieldud, tuleb käsitada nende konventsiooniosaliste sellisele kohaldamisele antud vaikiva nõusolekuna, ja seega taolise praktikana.

- 83 Niisugune kokkulepe ja/või praktika on aga põhikirja konventsiooni artikli 27 lõike 2 esimese lõigu esimese lause sõnastuse suhtes ülimuslik. Sellest tuleneb, et nimetatud sätet tuleb mõista nii, et sellega ei ole vastuolus, kui Euroopa koolide õppenõukogude otsuseid, millega ei lubatud õpilase üleviimist järgmisse klassi, loetakse põhimõtteliselt nimetatud sätte alla kuuluvaks (vt selle kohta kohtuotsus *Oberto ja O’Leary*, punktid 65–67).
- 84 Kõigest eeltoodust tuleneb, et pärast 2014. aasta üldeeskirjade artikli 62 lõikega 1 kehtestatud halduslike edasikaebevõimaluste ammendamist on pretensioonide nõukogul üldeeskirjade artikli 67 lõike 1 alusel esimese ja lõpliku instantsina ainupädevus niisuguse vaidluse lahendamisel, mille ese on Euroopa kooli õppenõukogu otsus, millega ei lubatud õpilase üleviimist keskkooli järgmisesse klassi, ning sellise ainupädevusega ei ole rikutud põhikirja konventsiooni artikli 27 lõiget 2.
- 85 Veel tuleb täpsustada, et vastupidi PD ja LC väidetele ei kahjusta põhikirja konventsiooni ja 2014. aasta üldeeskirjade asjakohaste sätete selline tõlgendus asjaomaste isikute õigust tõhusale kohtulikule kaitsele.
- 86 Sellega seoses nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 52 ja 72, et Euroopa koolide süsteem on rahvusvahelise kokkuleppe alusel loodud ainulaadne süsteem, mis on liidu ja tema liikmesriikide võetud kohustuste tulemus ning mille mõte seisneb osaliste soovis tagada liidu institutsioonide nõuetekohane toimimine. Kuigi Euroopa koolide süsteem on liidust eraldiseisev rahvusvaheline organisatsioon, on see liiduga funktsionaalselt väga tihedalt seotud, nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 53. Otsuste 94/557 ja 94/558 kolmandas ja neljandas põhjenduses on lisaks rõhutatud, et põhikirja konventsiooni sõlmimine liidu poolt juhendus nimelt asjaolust, et liidu osalemine konventsiooni rakendamisel, kasutades selleks volitusi, mis põhinevad konventsioonis sätestatud eeskirjadel ning tulenevad selle tingimuste kohaselt tulevikus vastuvõetavatest õigusaktidest, oli liidu eesmärkide saavutamiseks vajalik.
- 87 Nagu komisjon kohtuistungil väitis ja kohtujurist oma ettepaneku punktis 97 märkis, kujutab liidu asutamislepingutega loodud õiguskord endast rahvusvahelise lepinguõiguse normide kogumit, mis võib osutada põhikirja konventsiooni tõlgendamisel asjakohaseks, nagu nähtub Viini konventsiooni artikli 31 lõike 3 punktist c. Viimati nimetatud sätte, millega kodifitseeritakse rahvusvaheline tavaõigus, näeb nimelt ette, et lepingu tõlgendamisel võetakse rööbiti kontekstiga arvesse rahvusvahelise õiguse asjakohaseid norme, mida kohaldatakse osalisriikide suhtes ja mille hulka kuuluvad muu hulgas teised lepingud, mille on sõlminud selle lepingu osalised ja mida selliselt tõlgendatakse (vt *Rahvusvahelise Kohtu kohtuasi*, mis käsitleb teatavaid küsimusi seoses vastastikuse õigusabiga kriminaalajades (*Djibouti vs. Prantsusmaa*), 4. juuni 2008. aasta kohtuotsus, Reports 2008, lk 219, punktid 112–114). Käesoleval juhul on aga põhikirja konventsiooni sõlminud liidu liikmesriigid ja liit ise, kusjuures esimesed on liidu aluslepingute pooled ning liidu olemasolu, juriidilise isiku staatus ja pädevus tuleneb nendest aluslepingutest.
- 88 Selle teema kohta tuleb samuti märkida, et liidu sõlmitud rahvusvahelised lepingud peavad olema täielikult kooskõlas aluslepingutega ja neist tulenevate konstitutsiooniliste põhimõtetega, mille hulka kuuluvad muu hulgas Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) ette nähtud tagatised (vt selle kohta 30. aprilli 2019. aasta arvamus 1/17 (*ELi-Kanada majandus- ja kaubandusleping*), EU:C:2019:341, punktid 165 ja 167 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 89 Põhikirja konventsiooniga seoses tuleneb eelkõige käesoleva kohtuotsuse punktides 86–88 esitatud kaalutlustest, et liidu õiguse üldpõhimõtted peavad ühtaegu reguleerima selle konventsiooni tõlgendamist ning konventsiooniga loodud organid peavad neid nõuetekohaselt

arvesse võtma ja järgima, kui need organid teostavad konventsiooniga kehtestatud eeskirjadest tulenevat pädevust ja võtavad vastu akte kooskõlas konventsiooni sätetega (vt selle kohta 14. juuni 2011. aasta kohtuotsus Miles jt, C-196/09, EU:C:2011:388, punkt 43, ning kohtuotsus Oberto ja O’Leary, punkt 74).

- 90 Mis puudutab konkreetsemalt tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet, millega on tegemist käesolevas asjas, siis väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on see põhimõte liidu õiguse üldpõhimõte, mis tuleneb liikmesriikide ühistest põhiseaduslikest tavadest, mida on tunnustatud Roomas 4. novembril 1950 alla kirjutatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklites 6 ja 13 ning mida nüüd on kinnitatud harta artiklis 47 (18. mai 2021. aasta kohtuotsus Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ jt, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393, punkt 190 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 91 Pealegi on põhikirja konventsiooni neljanda põhjenduse viienda taande kohaselt konventsiooni üks eesmärke tagada õpetajatele ja teistele põhikirjas käsitletud isikutele piisav õiguskaitse kuratooriumi või haldusnõukogude otsuste eest, ning pretensioonide nõukogu loodi just sellest eesmärgist lähtudes (vt selle kohta kohtuotsus Oberto ja O’Leary, punkt 48).
- 92 Mis puudutab kõigepealt pretensioonide nõukogu kui sellist, siis on Euroopa Kohus juba otsustanud, et see organ vastab kõigile tingimustele, mis võimaldavad kvalifitseerida selle „kohtuks“ ELTL artikli 267 tähenduses, ning need tingimused on täpsemalt organi õiguslik alus, alalisus, otsuste kohustuslikkus, menetluse võistlevus, õigusnormide kohaldamine organi poolt ning tema sõltumatus; ainsana ei vasta pretensioonide nõukogu tingimusele, et tegemist peab olema liikmesriigi kohtuga (kohtuotsus Oberto ja O’Leary, punkt 72 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 93 Järgnevalt seoses asjaoluga, et pretensioonide nõukogu lahendab vaidlusi esimese ja lõpliku instantsina, tuleb meeles pidada, et harta artikli 47 kohaselt annab tõhusa kohtuliku kaitse põhimõte isikule õiguse kohtusse pöörduda, mitte aga õiguse mitmeastmelisele kohtumenetlusele (kohtuotsus Oberto ja O’Leary, punkt 73 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 94 Mis viimaseks puudutab pretensioonide nõukogule antud pädevuse ulatust seoses Euroopa kooli õppenõukogu otsustega, millega ei lubatud õpilase üleviimist järgmisesse klassi, siis 2014. aasta üldeeskirjade artikli 62 lõikest 1 tuleneb, et õpilaste seaduslikud esindajad võivad selliste õppenõukogu otsuste peale esitada kaebuse ainult vorminõuete rikkumisest või uutest asjaoludest tulenevalt, mida peasekretär on kooli ja õpilase seaduslike esindajate esitatud toimiku põhjal kinnitanud.
- 95 Kõnealuses sättes on ette nähtud, et „vorminõuete rikkumise“ all tuleb mõista igasugust järgmise klassi üleviimisel kohaldatavat korda käsitleva õigusnormi niisugust rikkumist, mille toime panemata jätmisel oleks õppenõukogu otsus olnud erinev, täpsustades samas, et eksamite praktilise korraldamise viisid on koolide otsustada ning neid ei saa pidada vorminõuete rikkumiseks. „Uue asjaolu“ all tuleb mõista mis tahes asjaolu, millest ei ole teatatud õppenõukogule sellepärast, et mitte keegi – ei õpetajad, lapsevanemad ega õpilane – ei olnud sellest otsustamise hetkel teadlik, ning mis oleks võinud mõjutada otsuse tulemust, kusjuures asjaolu, millest vanemad on teadlikud, kuid millest ei ole õppenõukogule teatatud, ei saa kvalifitseerida uueks asjaoluks selle sätte tähenduses.

- 96 2014. aasta üldeeskirjade artikli 62 lõike 1 viimases lõigus on lisaks selgitatud, et õppenõukogul on ainupädevus anda hinnanguid õpilaste võimete kohta, anda hindeid õppeaasta jooksul tehtud kontrolltööde või ülesannete eest ning et neid hinnanguid ei saa edasi kaevata.
- 97 Nagu nähtub Varese Euroopa kooli pretensioonide nõukogu tehtud otsustest, on 2014. aasta üldeeskirjade artikli 62 lõike 1 sätetest, mis käsitlevad küll peasekretäri esitatud vaiet, järelkult seatud sõltuvusse ka pretensioonide nõukogu kohtuliku pädevuse ulatus juhul, kui õpilase seaduslikud esindajad esitavad kaebuse peasekretäri otsuse peale, millega jäeti rahuldamata viimati nimetatule eelnevalt esitatud vaie.
- 98 Samas ei riku tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet isegi selliselt piiritletud kaebus, mille eesmärk on eelkõige säilitada pedagoogiline kaalutusruum, mis peab tingimata jääma sellele õppenõukogule, kelle liikmed on õpetanud seda õpilast, kelle järgmisse klassi üleviimist õppenõukogu läbi vaatab ja selle kohta otsuse teeb, kui 2014. aasta üldeeskirjade artikli 62 lõike 1 tähenduses „igasugust järgmisse klassi üleviimisel kohaldatavat korda käsitleva õigusnormi [...] rikkumist“ tuleb laias tähenduses mõista nii, et rikutud on norme, mis võivad olla puhtalt menetlus- kui ka materiaaõigusnormid ja millest peab tingimata juhinduma õppenõukogude otsuste tegemisel. Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 89, kuuluvad nende normide hulka eelkõige kohaldatavad liidu õiguse üldpõhimõtted, mille järgimise peab pretensioonide nõukogu järelkult tagama, kui talle esitatakse kaebus õppenõukogu otsuse kohta, millega ei lubatud õpilase üleviimist järgmisesse klassi.
- 99 Mis puudutab selle kontrolli ulatust, mida pretensioonide nõukogu teeb seoses õppenõukogu otsuse põhjendusega, siis tõhusa kohtuliku kaitse põhimõte nõuab seega eelkõige – ilma et see piiraks eespool nimetatud ulatuslikku kaalutusruumi, mis on omane õppenõukogule pandud otsuste tegemise ülesandele –, et selline kontroll peab vähemalt käsitlema selle kindlakstegemist, kas ei esine pädevuse ületamist või võimu kuritarvitamist, õigusnormi rikkumist või ilmset hindamisviga (vt selle kohta 19. novembri 2019. aasta kohtuotsus A. K. jt (kõrgeima kohtu distsiplinaarkolleegiumi sõltumatus), C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982, punkt 145, ning 15. aprilli 2021. aasta kohtuotsus FV vs. nõukogu, C-875/19 P, EU:C:2021:283, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 100 Eeltoodut arvestades tuleb esitatud eelotsuse küsimusele vastata, et põhikirja konventsiooni artikli 27 lõiget 2 koostoimes 2014. aasta üldeeskirjade artiklitega 61, 62, 66 ja 67 tuleb tõlgendada nii, et pärast üldeeskirjadega kehtestatud halduslike edasikaebevõimaluste ammendamist on pretensioonide nõukogul esimese ja lõpliku instantsina ainupädevus niisuguse vaidluse lahendamisel, mille ese on sellise Euroopa kooli õppenõukogu otsuse õiguspärasus, millega ei lubatud õpilase üleviimist keskkooli järgmisesse klassi.

Kohtukulud

- 101 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

Liikmesriikide ja Euroopa ühenduste vahel Luxembourgis 21. juunil 1994 sõlmitud Euroopa koolide põhikirja konventsiooni artikli 27 lõiget 2 koostoimes Euroopa koolide

üldeeskirjade redaktsiooni nr 2014-03-D-14-fr-11 artiklitega 61, 62, 66 ja 67 tuleb tõlgendada nii, et pärast üldeeskirjadega kehtestatud halduslike edasikaebevõimaluste ammendamist on pretensioonide nõukogul esimese ja lõpliku instantsina ainupädevus niisuguse vaidluse lahendamisel, mille ese on sellise Euroopa kooli õppenõukogu otsuse õiguspärasus, millega ei lubatud õpilase üleviimist keskkooli järgmisesse klassi.

Allkirjad